

Μακεδονική ἐκστρατεία. — Μάχη εἰς τὸ Σόροβιτς

Ε΄. — ΦΛΩΡΙΝΑ

Αἱ ἐκπλήξεις τοῦ πολέμου, τὰ ἀπρόοπτα αὐτῆς τῆς μεγάλης συγκλονιστικῆς εἰς τὸν βίον ἐνὸς ἔθνους ἐποχῆς, συνεσωρεύθησαν γύρω ἀπὸ τὴν Φλώριναν.

Ὁ Σερβικὸς στρατός, κατερχόμενος πρὸς τὸ Μοναστήρι καὶ καταλαβὼν αὐτό, ἀπώθησε πρὸς διάφορα σημεῖα τὸν Τουρκικὸν στρατόν, τὸν ὁποῖον δὲν κατεδίωξεν. Ἐνα τμήμα αὐτοῦ ἀπὸ εἴκοσι χιλιάδας ἀνδρας ὑπὸ τὸν Τζαβῆτ πασσαῖν, φεῦγον τοὺς Σέρβους, εὐρέθη ἀπέναντι τοῦ ἀριστεροῦ τῆς ἐλληνικῆς παρατάξεως, ἀποτελουμένου ἀπὸ τὴν πέμπτην Μεραρχίαν, ὑπὸ τὸν μέραρχον συνταγματάρχην τοῦ μηχανικοῦ Δ. Μαθιόπουλον.

Ἡ στρατιὰ Τζαβῆτ δὲν ἀπετελεῖτο μόνον ἀπὸ τοὺς εἰκοσακισχιλίους τακτικούς, τοὺς ὁποίους ἀνεφέραμεν ἤδη. Τμήμα ἀτάκτων Τουρκαλβανῶν ὑπὸ τὸν Νιαζῆ παρηκολούθει τὸ στράτευμα αὐτό, ὅλοι δὲ οἱ χωρικοὶ τῶν πέριξ, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ οἱ Ἀσιάται Κονιάροι τῶν δεκατριῶν χωρίων Καϊλάρ, ὅπλισμένοι καὶ μεταχειριζόμενοι πάντα δόλον διὰ νὰ ἐξαπατήσουν τὸ ἐλληνικὸν στράτευμα, ἐνίσχουν τὴν προέλασιν τοῦ Νιαζῆ.

Ὅλον αὐτὸ τὸ πλῆθος εὐρέθη εἰς τὸ ἀριστερόν τῆς ἐλληνικῆς παρατάξεως ἀπέναντι ἑξ χιλιάδων ἀνδρῶν, εἰς τὴν μεταξὺ Σόροβιτς

καὶ Μπανίτσης κοιλάδα, διακοπτομένην ἀπὸ τὰ ἐπικίνδυνα στενά τοῦ Σόροβιτς, κατεχόμενα ὑπὸ Τούρκων ἰδίως χωρικῶν, οἵτινες ἐπανειλημμένως προσεῖλκυσαν πρὸς αὐτὰ τὸν ἑλληνικὸν στρατόν.

Μὲ τόσον μικρὰς δυνάμεις ἢ Ἑλληνικὴ Μεραρχία ἐδέχθη τὸν ἀγῶνα ἐλπίζουσα ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἐπίθεσιν ἐκ μέρους τοῦ κυρίου σώματος, τὸ ὁποῖον ὁμως ἐσπευδε διὰ Γιενιτσῶν πρὸς τὴν Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦτο ἀπόλυτος ἀνάγκη νὰ φθάσῃ ἐγκαίρως, διὰ νὰ προφθάσῃ τοὺς Βουλγάρους τοῦ στρατηγοῦ Θεοδωρῶφ σπεύδοντας καὶ αὐτοὺς νὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν πόλιν. Ὁ Διάδοχος δὲν ἠδύνατο ν' ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὸ κύριον σῶμα δυνάμεις, αἵτινες τοῦ ἐχρειάζοντο, καὶ ἡ μικρὰ μεραρχία ἠναγκάσθη, ἀδοθήθητος καὶ εἰς ἔδαφος ἀκατάλληλον, ν' ἀντιμετωπίσῃ τοὺς Τούρκους καὶ θυσιαζομένη αὐτὴ νὰ προστατεύσῃ τὰ νῶτα τοῦ στρατοῦ τοῦ Διαδόχου, καὶ νὰ τὸν ἀφήσῃ ἐλεύθερον νὰ σπεύσῃ εἰς τὸ σημεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον τόσῃ ἀνάγκη τὸν ἐκάλει.

Ἐπὶ πέντε ὁλοκλήρους ἡμέρας ἡ Μεραρχία ἠναγκάσθη νὰ παλαίσῃ μόνη τῆς πρὸς δυνάμιν τριπλασίαν, ἐνισχυομένην ἀπὸ τοὺς ἀτάκτους καὶ ἀπὸ τοὺς χωρικούς. Ὅταν τὸ βράδυ αἱ λυσσαλέαι ἐφοδοὶ τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ ἐκόπαζαν, ἤρχιζε τὸ ἔργον τῶν ἀτάκτων. Οἱ αἰφνιδισμοὶ διεδέχοντο ἀλλήλους, ἐξαντλοῦντες τελείως τοὺς ἄνδρας τῆς Μεραρχίας, τῶν ὁποίων καθένας εἶναι καὶ ἥρως.

Εὐρεθεῖσα μεταξὺ τοῦ διλήμματος ἢ νὰ ὑποχωρήσῃ ἢ Μεραρχία ἢ νὰ κυκλωθῇ ὑπὸ προελαυνούσης ἐχθρικῆς δυνάμεως, ὑπεχώρησε πρὸς τὸ Σόροβιτς. Ἄλλ' ὑπεχώρησε θρυμματισθεῖσα. Ὁ τελευταῖος αἰφνιδισμὸς τῶν Τουρκαλθανῶν ἐδεκάτισε τὰ στελέχη τῆς. Ἀξιωματικοὶ βλέποντες ὅτι θὰ συναλαβάνοντο ζῶντες ἀπὸ τὸν ὀλονὲν κατερχόμενον χεῖμαρρον, ἐπρόφθαναν ν' αὐτοκτονήσουν διὰ νὰ σωθοῦν ἀπὸ τὴν ἀγριότητα. Ὁ ἀγὼν, ὁ ὁποῖος ἤρχισε τὴν πρωτὰν τῆς 18 Ὀκτωβρίου, ἐτελείωσε τὸ ἑσπέρας τῆς 24 τοῦ ἰδίου μηνὸς μὲ πανωλεθρίαν τῆς Μεραρχίας, ἡ ὁποία ὁμως ἠδύνατο νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ ὑπερήφανον ρητόν τοῦ Γάλλου βασιλέως:

— Ἐχάσαμεν τὰ πάντα πλὴν τῆς τιμῆς.

Διότι πραγματικῶς τὸ μόνον αὐτὸ θλιβερόν ἐπεισόδιον εἰς τὴν ὀλην περίλαμπρον σειρὰν τῶν Ἑλληνικῶν θριαμβῶν, ὄχι μόνον δὲν ἀποτελεῖ στίγμα διὰ τὰ Ἑλληνικὰ ὄπλα, ἀλλ' ἴσως καὶ ἀπαρτίζει σειρὰν δυστυχιῶν μετ' ἐνδόξων ὁμως σελίδων.

Φρικώδης ἦτον ἐπὶ πολὺ καιρὸν ἡ θέα τῆς τρομερᾶς ἐκείνης κοιλάδος, εἰς τὴν ὁποίαν ἐχύθη τόσον αἷμα. Τὸ Σόροβιτς, πλουσία καὶ ἀνθοῦσα Ἑλληνικὴ κωμόπολις, ἐκάη ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον. Καθ' ὀλην τὴν ἔκτασιν τῆς κοιλάδος καὶ τῶν στενῶν πυκνότετα τὰ πτώματα τῶν γενναίων ἐσκέπαζαν τὸ ἔδαφος, εἰς δὲ τὸ Σόροβιτς εὐρέθησαν ὑπόγεια γεμάτα ἀπὸ πτώματα τῶν αἰχμαλώτων, τοὺς ὁποίους μετὰ φρικώδη βασανιστήρια ἐφόνευαν οἱ τρομεροὶ ἀγριάνθρωποι τοῦ Τζαβῆτ καὶ τοῦ Νιαζῆ.

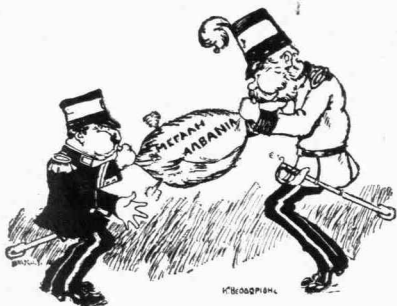
Ἐν τούτοις ἡ ἀτυχία τῆς Ε' Μεραρχίας δὲν ἐμελλε νὰ μείνῃ ἀνευ ἐκδικήσεως. Μετὰ τὴν Θεσσαλονίκην ὁ στρατὸς τοῦ Διαδόχου

ἐπῆρε τὸν ἴδιον δρόμον πρὸς τὰ περίφημα καὶ θλιθερά στενά, ὅπου ἐπερίμενεν ὁ Τζαβήτ, ὁ Νιαζή καὶ οἱ χωρικοὶ Καΐλαριῶται.

Διὰ τὸν νέον στρατόν, ἰσχυρόν καὶ ἐμπνεόμενον ἀπὸ δρμητικὸν αἰσθημα ἐκδικήσεως, — διὰ τὴν εὐτυχίαν τῆς Πέμπτης Μεραρχίας, ἢ κατατρόπως τοῦ Τζαβήτ ὑπῆρξε ζήτημα σύντομον. Ὁ Τζαβήτ ἐτράπη πρὸς δυσμὰς μετὸν Νιαζή, οἱ Καΐλαριῶται ἐγκατέλειψαν τὰ χωριά των, τὰ ὅποια ἐκάησαν, ἢ πανωλεθρία ὑπῆρξε πλήρης καὶ ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς εἰσῆλθεν εἰς τὴν Φλώριναν ἄγων καὶ δεκατέσσαρα τουρκικὰ κανόνια, τὰ ὅποια οἱ Τοῦρκοι ἄφησαν φεύγοντες.

Ἡ Φλώρινα ἦτο πλέον Ἑλληνική, καὶ δικαία ἀποθέσις ἔγινεν εἰς τὸν Διάδοχον καὶ εἰς τὸν στρατόν του. Ἀλλὰ καὶ ὁ τόπος γύρω ἐκαθαρίσθη ἀπὸ ὅλα τὰ ὑποπτα στοιχεῖα, τὰ ὅποια ἔσυρε μαζί του ὁ τουρκικὸς στρατός, καὶ οἱ χωρικοὶ ὅσοι συνελήφθησαν μετὰ ὅπλα εἰς τὰ χέρια ἐτουφεκίσθησαν.

Ἐν τούτοις θὰ περάσουν χρόνοι πολλοὶ διὰ νὰ λησμονηθῇ ἡ συμφορὰ τῆς κοιλάδος Μπανίτσας — Σόροβιτς. Εἰς τὴν ἱστορίαν ὄλων τῶν πολέμων ὑπάρχουν ἀτυχήματα ὁμοίας φύσεως, σπανίως δὲ τὰ ἀτυχήματα αὐτὰ εἶναι τόσον δικαιολογημένα καὶ τόσον τιμητικά, ὅσον τὸ ἀτύχημα τῆς Πέμπτης Μεραρχίας, ἢ ὅποια ἐλύγισε καὶ ἐκάμφθη μόνον ὅταν ἐξηντηλήθη ἐντελῶς, καὶ ὅταν ἀνθρωπίνως ἦτον ἀδύνατον πλέον ν' ἀνθέξῃ. Ἀλλὰ πάντοτε ἡ κοιλάς τοῦ Σόροβιτς θὰ ἐνθυμίζῃ μίαν ἀπὸ τὰς μεγάλας καταστροφάς, καὶ θὰ εἶναι αἰώνιον μαρτύριον τῆς τουρκικῆς ἀγριότητος.

Συγκινητικαὶ προστάθειαι ὑπὲρ τῆς Ἀλβανίας

Φυσώντας ἕνας ἀπὸ ἴδῳ, φυσώντας ἄλλος πέρα, μετὰ φρέσκο τὴν ἐφούσκωσαν κοπανιστὸν ἀγέρα.